

ще потребує систематизації, розширення змісту правових категорій і понять та імплементації до нього міжнародних стандартів безпеки авіації.

Література

1. Державна авіаційна служба України. URL: <https://avia.gov.ua/>
2. Single European Sky – European Commission website. URL: https://web.archive.org/web/20100516160701/http://ec.europa.eu/transport/air/single_european_sky/single_european_sky_en.htm
3. Рейтер О. Міжнародна безпека та євроінтеграція. Європейська правда. 03.03.2017.
4. Вілкул О. Україна парафувала з ЄС Угоду про Спільний авіаційний простір. Урядовий портал. 28.11.2013.
5. Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року від 30 трав. 2018 р. № 430-р.

УДК 347.82:351.814.2(477)(043.2)

Ільчук Д.В., студент,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Похиленко І.С., к.ю.н., доцент,

ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ УКРАЇНИ

Після того, як на світ з'явилися літальні апарати, здатні здійснювати польоти не тільки в межах держави, а й по всьому світу, які згодом дістали назву «повітряні судна», виникла нагальна потреба до їх правового регулювання та створення спеціальної нормативно-правової бази.

Відповідно до додатку 7 Конвенції про міжнародну цивільну авіацію повітряне судно/літальний апарат це будь-який апарат, що підтримується в атмосфері у результаті його взаємодії з повітрям, відмінної від взаємодії з повітрям, відбитим від земної поверхні. Таке визначення міститься в п. 79 ст. 1 Повітряного кодексу України, ідентичне визначення можна знайти в Законі України «Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації» [6].

На мою думку, найважливішим аспектом у правовому регулюванні повітряних суден є сприяння безпеці їх використання та підвищення рівня обслуговування. У даному питанні нам значно допомагає Конвенція про міжнародну цивільну авіацію [1], яка регулює це питання та змушує країни, які її прийняли, слідувати

єдиним стандартам у цивільній авіації. Конвенція містить у собі ряд норм, які спрямовані на забезпечення діяльності цивільної авіації.

Досліджуючи положення Повітряного кодексу України, ми можемо зазначити, що «безпека авіації стан галузі цивільної авіації, за якого ризик завдання збитків людям чи майну знижується до прийняттого рівня у результаті безперервного процесу визначення рівня небезпеки і керування ним та утримується на такому рівні, або знижується далі, у сферах безпеки польотів, авіаційної безпеки, охорони навколишнього природного середовища, економічної безпеки та інформаційної безпеки».

Визначення авіаційної безпеки та безпеки польотів міститься в ст. 1 Повітряного кодексу України «Авіаційна безпека – захист цивільної авіації від актів незаконного втручання, який забезпечується комплексом заходів із залученням людських і матеріальних ресурсів» (п. 2) ч. 1 ст. 1 зазначеного кодексу). А безпека польотів як складова частина безпеки авіації «стан, за якого ризик шкоди чи ушкодження обмежений до прийняттого рівня» (п. 21) ч. 1 ст. 1 зазначеного кодексу) [2].

Варто зазначити, що у Повітряному кодексі України відсутні такі поняття, як «екологічна безпека», «економічна безпека» та «інформаційна безпека» цивільної авіації. Але, незважаючи на вищесказане, даний нормативно-правовий акт включає в себе не менш важливий розділ під назвою «Охорона навколишнього природного середовища», з якого ми можемо дізнатися, що екологічна безпека цивільної авіації – це дотримання суб'єктами авіаційної діяльності встановлених нормативів вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах та впливу фізичних факторів під час експлуатації повітряних суден на землі та в повітрі та інших об'єктів авіаційної діяльності.

Економічна та інформаційна безпека цивільної авіації займають особливе місце серед наукових обговорень. Відповідно до Закону України «Про основи національної безпеки України» вони виступають у ролі окремих галузей національної безпеки України [3].

Економічна безпека цивільної авіації знаходить своє вираження у декількох аспектах. Відтак, під цим поняттям варто розуміти:

- економічну рентабельність використання літальних апаратів;
- інтегрований менеджмент повітряного руху та повітряного простору України, що виконується безпечно, економічно та ефективно шляхом надання засобів та безперервного обслуговування у взаємодії з усіма сторонами та із залученням бортових та наземних функцій;

– розроблення та втілення в життя плану стосовно фінансування авіаційної галузі [4].

Беручи до уваги науково-правову літературу, можемо визначити поняття інформаційної безпеки держави. Відтак, це стан її інформаційної захищеності, при якій спеціальні інформаційні операції, акти зовнішньої інформаційної агресії, інформаційний тероризм, незаконне зняття інформації (за допомогою спеціальних технічних засобів) та комп'ютерні злочини не завдають суттєвої шкоди національним інтересам [5, с. 11].

За допомогою вищезазначеного, ми можемо інтерпретувати це визначення до інформаційної безпеки цивільної авіації, під якою варто розуміти стан захищеності аеронавігації, безпеку польотів, а також повноту надання інформації стосовно обслуговування повітряного руху, при якому неправомірні спеціальні інформаційні дії щодо зняття інформації не завдають суттєвої шкоди діяльності авіаційним суб'єктам у процесі використання авіаційних об'єктів.

Література

1. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію від 7 груд. 1944 р. Офіційний вісник України. 2004. № 40. Ст. 2667.

2. Повітряний кодекс України від 19 трав. 2011 р. № 3393-VI. Офіційний вісник України. 2011. № 46. Ст. 1881.

3. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 черв. 2003 р. № 964-I V. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 39. Ст. 351.

4. Самойленко Ю., Григорчук М. Економічна безпека України: правовий аспект. Віче. 2013. № 17. С. 27-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2013_17_11.

5. Петрик В.М., Кузьменко А.М., Остроухов В.В. та ін. Соціально-правові основи інформаційної безпеки: навч посіб. / за ред. В.В. Остроухова. Київ: Росава, 2007. 496 с.

6. Похиленко І.С. Поняття авіаційної діяльності. Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». 2019. № 3. С. 15-19. URL: <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/40417>